

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: MIMORIADNA SPRÁVA ODHAĽUJE SYSTÉMOVÉ NEDOSTATKY V REGULÁCI POPLATKOV V ZDRAVOTNÍCTVE

Bratislava 28. apríla 2026

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský predložil Národnej rade Slovenskej republiky mimoriadnu správu, v ktorej upozorňuje na závažné systémové nedostatky v oblasti poplatkov v zdravotníctve. Zistenia podľa neho nasvedčujú porušovaniu základného práva na bezplatnú zdravotnú starostlivosť na základe zdravotného poistenia podľa čl. 40 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky.

Správa vychádza z prieskumu realizovaného z vlastnej iniciatívy verejného ochrancu práv a z podnetov pacientov, ktoré poukazujú na nedostatky právnej úpravy aj jej uplatňovania v praxi.

Právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť má svoje limity

Verejný ochranca práv zdôrazňuje, že právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť nie je absolútne a jeho obsah určuje zákonodarca. Zároveň však platí, že zákonodarca je povinný zabezpečiť, aby právna úprava bola zrozumiteľná, predvídateľná a rešpektovala podstatu tohto základného práva.

„Ak právna úprava neumožňuje pacientovi rozpoznať, za čo má platiť a za čo nie, ide o problém ochrany základného práva. Právna neistota v tejto oblasti je neprípustná,“ hovorí Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv.

Podľa správy musí zákonodarca priebežne reagovať na aplikačné problémy. Ak sa opakovane objavujú situácie, v ktorých nie je jasné, ktoré plnenia sú hradené z verejného zdravotného poistenia, ide o signál, že právna úprava si vyžaduje zmenu.

Systemový problém, nie jednotlivé pochybenia

Verejný ochranca práv dospel k záveru, že nejde o ojedinelé zlyhania, ale o systémový problém.

V praxi podľa neho dochádza k:

- nezákonnému prenášaní nákladov zdravotnej starostlivosti na pacientov,
- vzniku finančných bariér prístupu k zdravotnej starostlivosti,
- právnej neistote pacientov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti aj dozorných orgánov.

Podstatným zistením je aj to, že právna úprava nedokáže reagovať na moderné formy poskytovania zdravotnej starostlivosti. V ambulanciách sa objavujú nové typy služieb a s nimi súvisiacich úhrad, s ktorými zákon nepočíta.

„Práve v tomto priestore vzniká takzvaná sivá zóna, ktorá umožňuje rozdielny výklad a vytvára priestor pre spoplatňovanie na hrane zákona. Takýto stav nie je dlhodobo udržateľný,“ pokračuje verejný ochranca práv.

Prieskum ukázal, že právna úprava umožňuje **dvojaký výklad** toho, či konkrétne plnenie patrí do rozsahu zdravotnej starostlivosti hradenej z verejného zdravotného poistenia ako aj to, že rovnaké alebo obdobné **prípady sú správnymi orgánmi posudzované rozdielne**.

Dopady na pacientov

Osobitne závažné sú situácie, keď poplatky vedú k obmedzeniu prístupu k zdravotnej starostlivosti, napríklad odmietnutiu vyšetrenia bez úhrady alebo odkladaniu liečby z finančných dôvodov. Opísaný stav dopadá aj na účinnosť preventívnej zdravotnej starostlivosti.

Problém sa navyše výraznejšie dotýka zraniteľných skupín, ako sú seniori, osoby s nízkym príjmom alebo chronicky chorí pacienti.

„Najviac sú zasiahnutí tí, ktorí si to môžu dovoliť najmenej. Prístup k zdravotnej starostlivosti nesmie byť podmienený finančnými možnosťami pacienta,“ zdôrazňuje verejný ochranca práv.

Prieskum ukázal, že pacienti nedokážu vopred rozpoznať svoje právne postavenie a že poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nachádzajú priestor pre „tvorivé“ spoplatňovanie plnení stojacich na hrane zákona.

Odporúčania: jasné pravidlá a účinnejší dozor

Verejný ochranca práv odporúča najmä:

- precizovať právnu úpravu poplatkov v zdravotníctve,
- odstrániť právnu neistotu pacientov,
- zjednotiť výklad právnej úpravy,

Kontakt pre médiá: Mgr. Branislav Gigac, +421 911 707 122 / +421 903 910 726
branislav.gigac@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk

- posilniť výkon dozoru.

Zároveň zdôrazňuje, že výber konkrétneho legislatívneho riešenia je vecou zákonodarcu a politického rozhodnutia, no zotrvanie v súčasnom stave nie je z pohľadu ochrany základného práva uspokojivé.

Problémy v kontrole systému

Správa poukazuje aj na nedostatky v kontrolných mechanizmoch:

- nedostatočné financovanie a metodické riadenie dozoru,
- nejasné rozdelenie kompetencií medzi orgánmi kontroly,
- obmedzené možnosti dokazovania neoprávnených poplatkov,
- zdĺhavé sankčné konanie a nízka účinnosť sankcií.

Verejný ochranca práv preto odporúča posilniť financovanie a metodické riadenie dozoru, jasne vymedziť kompetencie orgánov, zlepšiť ochranu pacientov a zvýšiť účinnosť sankčných mechanizmov.

„Zistili sme, že existujúce kontrolné mechanizmy nie sú spôsobilé účinne reagovať na neoprávnené poplatky alebo od ich výberu odrádzať. To už samo osebe naznačuje závažný signál deficitu ochranného mechanizmu, ktorého funkciou je chrániť právo podľa čl. 40 druhej vety Ústavy,“ zdôrazňuje verejný ochranca práv.

Výzva parlamentu

Vzhľadom na závažnosť zistení verejný ochranca práv navrhol, aby Národná rada Slovenskej republiky mimoriadnu správu prerokovala na najbližšej schôdzi a prijala opatrenia na odstránenie identifikovaných systémových nedostatkov.

„Očakávam, že parlament bude tejto téme venovať náležitú pozornosť. Ide o ochranu základného práva, ktoré sa týka každého občana Slovenskej republiky,“ uzatvára verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Prílohy:

[Mimoriadna správa verejného ochrancu práv \(pdf, 683 kB\)](#)

Súvisiace linky:

<https://vop.gov.sk/na-majovu-schodzu-narodnej-rady-sr-predlozim-mimoriadnu-spravu-k-problematike-priamych-uhrad-pacientov-v-zdravotnictve-a-doзору-nad-poskytovateľmi-zdravotnej-starostlivosti/>

<https://vop.gov.sk/zacinam-prieskum-zamerany-na-posudenie-systemu-poplatkov-v-slovenskom-zdravotnictve-aj-poplatkova-fantazia-musi-mat-svoje-hranice/>

<https://vop.gov.sk/poplatkova-fantazia-v-zdravotnictve-nepodlieha-na-slovensku-ucinnej-pravnej-kontrole-slovenski-pacienti-su-bez-realnej-kontroly/>